

Okul Kütüphanecileri Çalışma Yaşamı Forumu : 10 Mayıs 2003 - Feyziye Mektepleri Vakfı (FMV) Özel Işık İlköğretim Okulu*

Osman Torun**

Serap Özyurt***

Öz

Çalışma yaşamıyla ilgili çeşitli konular ülkemizde meslektaşlarımızca çok sık gündeme getirilmektedir. Ancak özellikle okul kütüphaneleri açısından konunun şimdiye dek yeterli ve ayrıntılı biçimde ele alındığı söylenemez. Metinde, Okul Kütüphanecileri İstanbul Grubu (OKİG) tarafından 10 Mayıs 2003 tarihinde İstanbul'da düzenlenen ve okul kütüphaneciliği bağlamında çalışma yaşamını ilgilendiren statü, özlük hakları, kütüphanenin okul organizasyon yapısı içindeki yeri, kütüphane - kütüphaneci imajı ve standartlaşma ile ilgili sorunlar ve çözüm önerilerinin de tartışıldığı OKİG IV.Genel Toplantısı kapsamında gerçekleştirilen "Çalışma Yaşamı Forumu" na değinilmektedir.

Toplantı Hakkında Genel Bilgi

İstanbul'daki çeşitli okul kütüphanelerinde çalışan kütüphaneciler 10 Mayıs 2003 Cumartesi (10.00 – 16.00) tarihinde Feyziye Mektepleri Vakfı (FMV) Özel Işık İlköğretim Okulu Kütüphanesi'nin ev sahipliği yaptığı toplantı ile dördüncü kez buluştular.

Hepimizi çok yakından ilgilendiren çalışma yaşamı konularında yaşanan sorunlar ile bunlara ilişkin çözüm önerilerini ortaya çıkarmayı hedefleyen bu toplantı, "Forum" niteliğinde ve "Beyin Fırtınası Tekniği" uygulanarak duyurulduğu biçim ve gündemde gerçekleştirildi. İlgili etkinliğe katılan / katkıda bu-

* Metinde yer alan görüş ve öneriler katılımcılar tarafından forumdaki tartışma sürecinde üretilmiş olup, metnin ilgili toplantıyı bütün olarak içeren "OKİG IV.Genel Toplantı Raporu" temel alınarak hazırlanmıştır.

** Osman Torun, OKİG Temsilciler Kurulu üyesi ve Terakki Vakfı Okulları Kütüphanesi'nde kütüphanecidir; e-posta : osmantorun@terakki.org.tr

*** Serap Özyurt, OKİG Temsilciler Kurulu Üyesi ve FMV Özel Işık İlköğretim Okulu Kütüphanesi'nde kütüphanecidir; e-posta : sozyurt@fmv.edu.tr

lunan tüm meslektaşlarımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Katılımcıların aktif çaba ve katkıda bulunma / paylaşma isteklerinin üst düzeyde ve umut verici biçimde gerçekleştiği etkinlikte, okul kütüphaneciliği bağlamında çalışma yaşamını ilgilendiren statü, özlük hakları, kütüphanenin okul organizasyon yapısı içindeki yeri, kütüphane & kütüphaneci imajı ve standartlaşma gibi konular hakkındaki sorunlar ve çözüm önerileri etkin bir biçimde tartışıldı. Gündem maddelerine ek olarak “sosyal sorumluluk” kavramının da ele alınması değerli bir açılım niteliğindedir.

Foruma katılan meslektaşlarımızın çözümlerin parçası olma yönündeki isteklilikleri ve çabaları mesleğimiz adına son derece umut verici ve sevindiriciydi. Böylelikle katılımcılarca paylaşılan hep birlikte çözümler üretmenin gerekliliği konusundaki kararlılık da bir kez daha ifade edilmiş oldu.

Grup çalışmalarını tanımak amacıyla toplantıya katılan üniversite kütüphanesinde çalışan bir meslektaşımızın aramızda bulunması ve yaptığı farklı değerlendirmeler de anlamlıydı. Bu paralelde, ülkemizde çalışma yaşamı ile ilgili sorunların bir çoğunun aslında kütüphane türü ne olursa olsun benzer nitelikler taşıdığı, genel olarak kütüphane kavramının tam anlamıyla yerleşmemiş olması ile yaşanan sorunlar arasında doğrudan bir ilişkinin var olduğu ilginç bir saptamayı. Toplantıda, ülkemizde farklı tür ve yapıdaki kütüphanelerde çalışan meslektaşlarımızın yaşanan ortak sorunlara ancak anlamlı bir işbirliği yaklaşımı ile çözümler üretilebilecekleri gerçeği bir kez daha dile getirildi.

Forumun başında gerçekleştirilen “Beyin Fırtınası Tekniği Bilgilendirme Sunumu” ile katılımcılar ele alınacak konular ve yapılacak çalışmalar hakkında bilgilendirilmiş oldu.

Söz konusu etkinliğe aşağıdaki okul ve kurumlarda görevli arkadaşlarımız katıldılar ;

Alman Lisesi (*Burcu Güvenç*), FMV Erenköy Işık İlköğretim Okulu (*Sevgi Arıoğlu*), FMV Özel Ayazağa Işık İlköğretim Okulu (*Yeliz Uluçay*), FMV Özel Işık İlköğretim Okulu (*Serap Özyurt*), HEV Özel Kemerköy Okulları (*Zeynep Turgut Bayram*), İstanbul Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi Kütüphanesi (*Huriye Çolaklar*), İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü (*Işıl İlknur Selvi*), Özel Açık İlköğretim Okulu (*Gözde Aydemir*), Özel Gökdil Lisesi (*Necla Özdoğan*), Özel Tek Okulları (*Sümeysra Avcı*), Özel Yüzyıl Işık Lisesi (*İsmail Duran*), Terakki Vakfı Okulları (*Osman Torun*)

Toplantının ev sahipliğini üstlenen ve bizlere çok güzel bir çalışma ortamı / olanakları sağlayan FMV Özel Işık İlköğretim Okulu yönetimine ve okul kütüphanesinden sayın Serap Özyurt ile ekip arkadaşlarına teşekkürlerimizi sunuyoruz.

1. Beyin Fırtınası Tekniği Bilgilendirme Sunumu

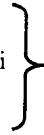
Beyin Fırtınası; bir grubun belirli bir konu üzerinde eleştirilme endişesi olmadan fikirlerini rahatlıkla ifade ettikleri ve ilgili konu hakkında olabildiğince çok sayıda fikir üretilmesini amaçlayan demokratik ve katılımcı bir sorun çözme tekniğidir. Gruplar, bu uygulama ile daha yaratıcı bir şekilde belirli bir konuda hızlı bir süreç içinde çok sayıda fikir üretebilirler. Fikirler, katılımcıların bilgi, tecrübe ve bakış açılarının ürünü olarak ortaya çıkarlar.

Gerçekleştirilecek forumun temelde beyin fırtınası tekniğine dayalı olacağı gerçeğinden hareketle, katılımcıları beyin fırtınası tekniği hakkında bilgilendirmek amacıyla kısa bir sunum gerçekleştirilmiştir. Her bir katılımcının aktif katılımını gerektiren beyin fırtınası tekniği grubumuz çalışmalarında bundan sonra da kullanılacaktır. Hedeflenen “paylaşım” ve “işbirliği” kültürünün yerleşmesi ve gelişmesinde “bireysel katkılar” her zaman önemli ve yönlendirici olacaktır. Bir sorun çözme tekniği olan Beyin Fırtınası, bu etkinlikte, çalışma yaşamını ilgilendiren konu başlıklarında yaşanan sorunların tespit edilmesi ve bunlara ilişkin çözüm önerilerinin katılımcılar tarafından ortaya konulması amacıyla kullanılmıştır.

Bugün neler yapacağız ? (Sunumdan)

Okul kütüphaneciliği bağlamında ;

- 01 - Çalışma Yaşamı ve Statü
- 02 - Özlük Hakları ve İKY Uygulamaları
- 03 - Kütüphanenin Organizasyon İçindeki Yeri
- 04 - Kütüphane ve Kütüphaneci İmajı
- 05 - Standartlaşma

A- Yaşanan Sorunların Tespiti B- Önerilen Çözümler

2 – Çalışma Yaşamı Forumu – Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Yapılan bilgilendirme sunumu devamında çalışma yaşamı forumu gerçekleştirilmiştir. Forumda her bir başlık toplantı yöneticisi tarafından okunmuş daha sonra sırasıyla katılımcılardan önce bu başlıkla ilgili sorunları sıralamaları istenmiş daha sonra tüm sorunlar sıralandıktan sonra her bir soruna ilişkin çözüm önerilerini sıralamaları istenmiştir. Sorunlar ve önerilerden aynı olanlar katılımcıların katkılarıyla birleştirilmiş ve netleştirilmiştir.

Gerçekleştirilen forumda genel saptama olarak, okul kütüphaneleri ile ilgili tüm sorun ve uygulamaların, ülkemizdeki kütüphanecilik alanındaki uygulama

ve sorunlardan soyutlanamayacağı, kütüphane türü ne olursa olsun yaşanan ortak sorunların olduğu ve bunların çözümünde topyekün bir kalkınma ve değişim sürecinin yaşanması gerektiği vurgulanmıştır. Ülkemizde kütüphanelerin yaşamın anlamlı bir parçası olmadığı sürece içinde çalışan kütüphanecilerin de bu bakış açısının doğal sonucu olarak birçok sorunla baş başa kalacağı ortaya konulmuştur.

Gündem konuları dışındaki görüş ve öneriler “Diğer” başlığı altında yer almaktadır. Forumda ele alınan konular aşağıda yer almaktadır;

2 – A Statü

Okul kütüphanelerinde çalışan meslektaşlarımızın hangi statülerde ve nasıl çalıştıklarına hakkında bilgi eksikliğinin var olması. Bireysel anlayışlar...

Uygulamada farklı okul yapılarında farklı statü ile çalışma söz konusudur. Kimi okullarda memur, kimilerinde öğretmen, kimilerinde uzman statüsü ile çalışan meslektaşlarımız vardır. Ancak, tüm bu farklı statülerin ortak biçimde değerlendirilecek bilgilerden yoksun durumdayız. Yapılan iyileştirme çalışmaları bireysel girişimler olarak kalmakta, sistemli ve genel kabul gören bir yapıya kavuşmamaktadır.

Çözüm önerileri

Okul kütüphanelerinde görev yapan meslektaşlarımızın öncelikle diğer okullardaki uygulamalar hakkında bilgilenmeleri gerekmektedir. Kütüphanecilerin bu bilgileri birbirleriyle paylaşmaları, sorunun çözümünün ilk adımı olacaktır. Statü konusundaki uygulamaların geliştirilmesi konusunda ülkemizdeki meslek örgütlerinin daha aktif olması, okul yönetimlerini bilgilendirmeleri önerilmektedir. Bu çerçevede OKİG’ in de okul yönetimlerine yönelik çalışmalar yapması bir çalışma alanı olarak algılanmaktadır. İyileştirmeye yönelik bireysel girişimler yaygınlaşarak tüm sistemi etkileyebilecek olumlu örnekler haline gelebilmelidir.

Kütüphanecinin memurlar ile öğretmenler arasında bir konumda algılanması

Mevcut durumda birçok okulda “memur” statüsü ile çalışılmaktadır. Ancak, uygulamada meslektaşlarımıza kimi zaman memur, kimi zaman öğretmen olarak davranılmakta, bu konuda net bir tavır görülmemektedir.

Çözüm önerileri

Okul yönetimleri, kütüphanelerde çalışan kütüphanecileri meslek eğitimi görmüş bireyler olarak görmeli ve uygulamada bu anlayışı göstermelidirler. Bu algılama paralelinde, özellikle öğretmenlere sağlanan olanaklardan yararlanmaları gündeme getirilebilir. Sonuç olarak okul topluluğu içinde kütüphanecilerin meslek eğitimi almamış diğer personelden farklı oldukları gerçeği günlük uygulamalarda yansıtılabilmelidir.

Mevcut Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği' nin tam olarak uygulanmaması

Halen yürürlükte olan ilgili yönetmelikteki hükümlerin - eksik yönlerine rağmen- okullarda tam olarak uygulanmaması nedeniyle yaşanan statü ile ilintili olumsuzluklar yaşanmaktadır.

Çözüm önerileri

Mevcut olan yönetmelik tam olarak uygulanmalı ve yönetmelikteki kütüphane-kütüphaneci kavramı daha belirgin hale getirilmelidir. Yönetmeliğin değişen koşullara uyabilecek ve eksik yanlarının giderilmesi amacıyla yenilenmesi, bu sürecek okul kütüphanelerindeki kütüphanecilerin aktif olarak katılması gerekmektedir.

Meslektaşlarımızın okul yönetimlerini yeterince bilgilendirmemeleri

Okullarda görevli tüm meslektaşımızın okul kütüphaneciliği alanındaki gelişmeleri okul yönetimlerine aktarma sorumlulukları olduğu dile getirilmiştir. Bu yöndeki uygulamaların yetersiz düzeyde olduğu görülmektedir.

Çözüm önerileri

Kütüphaneciler, okul yönetimlerini güncel mesleki uygulama ve gelişmelerden sürekli olarak haberdar etmelidirler. Mesleki alandaki olumlu ve ses getiren örnek uygulamaların aktarılması rolünü üstlenmelidirler. Kendilerinin yaptığı uygulamaları diğer meslektaşlarıyla paylaşmaya istekli olmalıdırlar.

Ulusal eğitim-bilgi-bilim politikasında kütüphanelerin yeterince yer almaması

Türkiye’de hazırlanmış tüm bilgi ve bilim politikalarında kütüphaneler – doğal olarak okul kütüphaneleri- yeterince yer almamıştır.

Çözüm önerileri

Ulusal eğitim-bilgi ve bilim politikalarında okul kütüphanelerinin gerektiği biçimde yer alması gerekmektedir. Bunun sağlanması için meslektaşlarımızın katkı yapmaları önemlidir. Devlet Personel Başkanlığı tarafından hazırlanan ulusal anlamdaki iş tanımları listesinde “kütüphaneci” tanımının yanı sıra, tüm kütüphane türlerinde çalışan kütüphaneci tanımlarıyla birlikte “okul kütüphanecisi” tanımını da yer almalıdır.

Okul yöneticilerinin “kütüphane” ve “kütüphaneci” hakkındaki bilgi ve fikirleri ile kütüphanecilerin yaklaşımları arasındaki ayrılıkların varlığı

Uygulamada okul yöneticilerinin okul sisteminin önemli bir parçası olması gereken “okul kütüphanesi” ve “kütüphaneciler” hakkında görüşleri kimi zaman yetersiz kimi zaman da olması gerekenin uzağında olabilmektedir.

Çözüm önerileri

Okul yönetimleri kütüphane-kütüphaneci kavramları konusunda daha gerçekçi bilgilere sahip olabilmelidir. Böyle bir bilinçlenme sürecinde okul kütüphanelerinde görevli meslektaşlarımızın katkı yapma sorumluluklarını yaşama geçirmeleri çok önemlidir. Meslektaşlarımız çalıştıkları okul yöneticilerini “Kütüphane nedir? Kütüphaneci ne iş yapar ?” soruları hakkında etkin olarak bilgilendirmeli, okul toplumu içinde bu yönde bir tanıtım çabası içinde olmalıdırlar. Özellikle iş tanımları açısından meslek elemanlarının gerektiği biçimde tanınmaları önemlidir. Yönetimlere yazılı raporlar biçiminde ulaşabilme çabası sürekli olarak varolmalıdır.

Ayrıca, Türkiye’deki birçok okulun toplam kalite uygulamalarına (TKY) geçmeye çalıştığı bugünlerde okul kütüphaneleri ve kütüphanecilerinin bu süreçte etkin biçimde yer almalarının, kalite sürecini etkin kullanma anlamında bazı kazanımlar sağlayacağı görülmelidir. Örneğin, TKY’de yer alan iş tanımları, süreçler ve el kitabı uygulamalarına kütüphane-kütüphaneci kavramları hak ettiği ve gereken biçimde yansyabilmelidir. Bu durum kütüphanecilerin katkı sağlaması

gereken bir alan olarak önerilmektedir. TKY uygulamalarında kütüphaneciler ilgili çalışmalarda yer almasalar bile ilgili ve yetkili kişileri bilgilendirme sorumluluklarını yerine getirebilmelidirler.

Okul geliştirme ve örgütsel değişim süreçlerinde “kütüphane”nin yeterince dikkate alınmaması

Okul geliştirme ve değişim süreçlerinde kütüphaneler ve orada görev yapan kütüphaneciler diğer memurlar gibi algılanmaktadır. Mesleki bir eğitimden geçtikleri ve buna uygun süreçlerde yer almak durumunda oldukları çoğu zaman unutulmaktadır.

Çözüm önerileri

Okul ortamındaki her türlü geliştirme ve değişim çaba ve uygulamalarında kütüphane de gerektiği biçimde yer alabilmelidir.

Forumda ele alınan diğer konular hakkındaki tespitler ve önerilerin sorun – çözüm önerisi ilişkisini daha etkin yansıtılması amacıyla aşağıdaki formatta raporlanmasının daha yararlı olacağı düşünülmüştür.

2 – B Özlük Hakları ve İnsan Kaynakları Yönetimi (İKY) Uygulamaları

Her okulun kendine özgün insan kaynakları uygulamaları olmakla birlikte, kütüphanecilere yönelik olarak bazı ortak uygulamaların varolduğu görülmektedir. Daha önce ele alınan statü konusunun net olarak ortaya konulması ve okullarda birbirine yakın uygulamaların varolmasıyla özlük hakları ve ücret, izin, eğitim vb. İKY uygulamalarında daha gelişmiş düzeylere ulaşılacaktır.

Devlet okullarına karşılaştırıldığında göreceli olarak daha gelişmiş durumdaki özel okullardaki kütüphane uygulamalarının devlet okulları için bir model ve uygulama örneği olma durumu önemli bir açılıma kaynaklık edebilir.

Çalışma saatleri düzenlemelerinde farklı uygulamalar olmakla birlikte genellikle olumlu bir yapının olduğu düşünülebilir.

Yönetimlerce, kütüphanecilerinin mesleki ve hizmet içi kurslara katılımının sağlanması ve desteklenmesi gereklidir. Bu kurslara katılım konusunda bazı temel sorunlar mevcuttur. Örneğin, kütüphaneciler okul içinde ve dışında hafta içi yapılan çeşitli etkinliklere katılmakta zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Kütüphane Haftası etkinliklerine dahi bu nedenle birçok meslektaşımız katılamamaktadır. Öneri olarak, okullarda öğretmenlere tanınan çeşitli eğitim çalışmalarına katılma

hakkı kütüphanecilere de verilebilir, kurum içi kurslar düzenlenirken kütüphanenin çalışma saatleri dikkate alınabilir. Okul bütçesinden kütüphanecilerin kurum dışı etkinliklere katılımları ile ilgili olarak pay ayrılabilir.

Okul tarafından sağlanan kurum dışı kurslara katılan kütüphaneciler katıldıkları kurslar hakkında yöneticilerine sözlü ve özellikle yazılı raporlar vermedirler. Burada önemli olan nokta, yöneticiler tarafından istenmese de bu raporların hazırlanması ve yöneticiye bizzat kütüphaneci tarafından sunulmasıdır.

Kütüphaneciler okul insan kaynaklarına yönelik var olan kariyer planlaması sürecine dahil edilmelidirler.

Okul yönetimleri, mesleki eğitim görmüş kişiler olarak kütüphanecilerin bilgi ve deneyimlerinden her alanda yararlanabilmelidirler. Okuldaki diğer kişilere kütüphaneciler tarafından kurs, konferans vb. etkinlikler organize edilebilir, diğer bölümlerle işbirliği çalışmaları yaşama geçirilebilir. Tüm bunlar kütüphanecilerin okul topluluğu içinde daha iyi tanınmalarını ve sahip oldukları bilgi ve deneyimlerini okul yararına kullanabilmeleri anlamına gelmektedir. Kütüphaneciler, bu amaçlara yönelik olarak kendilerini sürekli geliştirmeli ve okul topluluğunun aktif bir üyesi olmalıdırlar.

2 – C Kütüphanenin Okul Organizasyonu İçindeki Yeri

Kütüphanenin okul organizasyon yapısı içinde nerede yer aldığı konusu kütüphaneye ve içinde çalışan personele yönelik anlayışın göstergesi olarak değerlendirilebilir. Aslında, kütüphanenin organizasyon içindeki yeri ona yönelik tüm uygulama ve yaklaşımlara kaynaklık etmektedir. Kütüphane bir sistem olan okulun anlamlı ve işlevsel bir alt sistemi olarak kabul edilmelidir.

Ülkemizdeki uygulamalarda çoğu kez kütüphanelerin doğrudan okul müdürü ya da müdür yardımcısına bağlı olmayıp, genellikle bir bölüm başkanlığının alt birimi olarak (örn. Edebiyat Bölüm Başkanlığı) örgütlendiği gözlenmektedir. Farklı okullarda farklı uygulamalar varolmasına rağmen, ideal olarak kütüphanenin okul yöneticisine doğrudan bağlı bir birim olarak ve diğer bölüm başkanlıkları ile eşdeğerde örgütlenmesi sağlanabilmelidir.

Uygulamada kütüphaneci-kütüphane yöneticisinin var olmadığı toplantılarda kütüphane hakkında kararlar alındığı gözlenmektedir. Her kütüphanenin bir yöneticisi-sorumlusu olmalı ve bu kişi örgütsel protokol içinde bölüm başkanlığı düzeyinde kabul görebilmeli, okuldaki bölüm başkanları ve yönetim toplantılarında temsil edilebilmelidir. Kütüphane ve gerektiğinde müfredat ile ilgili kararlarda katkı yapabilme olanağına ve yetkisine sahip olabilmelidir.

Kütüphaneciler, okul içinde kütüphaneyi tanıtmaya ve halkla ilişkilerini yürütme sorumluluklarını aktif olarak yerine getirmelidirler. İletişime açık, paylaşımcı, katkı yapma arzusu taşıyan bir yaklaşımın gerekliliği ortadadır. Kütüphaneler/kü-

tüphaneciler, okul içindeki diğer birim ve kişilerle, işlevsel ve anlamlı işbirliği ve etkileşim içine girebilmeli, uygulanabilir ortak çalışma projeleri geliştirmelidirler.

Yönetimler, kütüphanenin okul organizasyonu içindeki yerini net ve mesleki ilke ve eğitime uygun olarak ortaya koymalıdır. Kağıt üzerindeki yapılanmalar yaşama geçirilmediğinde hiçbir zaman yararlı olmayacaktır.

2 – D Kütüphane – Kütüphaneci İmajı

Okul sistemi içinde kütüphane ve kütüphanecinin nasıl algılandığı, kararlara ve davranışlara yön verme gücü nedeniyle önem taşımaktadır.

Uygulamada okul yöneticilerinin sahip olduğu imaj ile kütüphanecilerin sahip olduğu kütüphane imajı arasında önemli farklar olduğu görülmektedir. Bu durum kaçınılmaz sonucu ise hepimizin şikayet ettiği “*kütüphaneye/kütüphaneciye gerektiği gibi önem verilmiyor*” söylemi ile ifade bulmaktadır.

Yukarıda statü konusunda ele alındığı üzere, kütüphanecilerin okul yönetimleri ve diğer çalışanların düşüncelerinde olumlu bir imaj yaratma konusunda yapabilecekleri çok şey vardır. Meslektaşlarımızca gösterilecek etkin ve amaca dönük çabalar bir şeylerin değişmesinde olumlu katkılar yapacaktır. Öncelikle değiştirilebilecek şeyler üzerine odaklanması pratik yararları açısından önerilmektedir. Mevcut yapı içerisinde her zaman için bir değişim potansiyeli mevcuttur. Kütüphaneciler, bu gerçeklerle yüzleşmeli, kendi özeleştirilerini yaparak, daha bilinçli olarak buldukları koşulları değiştirme ve geliştirme yolunda “neler yapabilirim ?” sorusunu sürekli olarak kendilerine sormalıdır. Tüm gelişme ve başarıların ardında önemli ve bilinçli emeklerin var olduğu unutulmamalıdır.

İmaj geliştirme çalışmalarında en etkin yollardan biri olan “diğer insanlarla birlikte çalışma” yaklaşımı mutlaka yaşama geçirilmelidir. Gerek kütüphane ile ilgili çalışmalarda gerekse okul ortamındaki tüm çalışmalarda kütüphaneciler farklı insanlarla birlikte çalışma/üretim sürecini yaşamalıdır. Bu yöndeki istekliliğin sürmesi gereklidir.

Kütüphanecilerin, öğrencilerin kütüphane hakkındaki imajlarını geliştirme çalışmaları yapmaları da son derece gerekli ve önemli bir çalışma alanıdır. Yapılacak aktivite ve çalışmalara öğrenciler mutlaka dahil edilmelidir.

Kütüphaneciler, kendi çalışmaları ve etkinliklerinin okul tarafından nasıl algılandığına ilişkin periyodik ve etkin ölçüm çalışmaları yapmalıdırlar. Belirli periyotlarla düzenlenecek anket ve görüşmeler önemli araçlar konumundadır. Kütüphaneler istatistik çalışmalarına gerekli özen ve önemi göstermeli, istatistik ve anket sonuçlarını karar alma ve uygulama süreçlerinde kullanabilmelidirler.

Meslek grubu olarak “kütüphane memuru” vb. isimler yerine doğrudan “kütüphaneci” kavramının yaygınlaşması sağlanmalıdır. Meslektaşlarımızın bu kav-

ramın yaygınlaşmasında birincil derecede sorumluları bulunmaktadır.

Kütüphaneciler okul ortamında yaşamak zorunda oldukları farklı rollere uygun davranışlar ve etkinlikler göstermelidirler.

Ülkemizdeki meslek örgütleri ve mesleki eğitim kurumlarının okul yönetimlerine yönelik olarak “Okul kütüphanesi nedir ? Okul kütüphanecisi kimdir ?” tarzında bir bilgilendirme yapması önerilmektedir.

Kütüphanecilerin aktif sorun çözmeye istekli, çözüme dönük olması ve ilgi alanlarının geniş olması önerilmektedir.

Okul yönetimleri de yukarıda genel çerçevesi çizilen çaba, uygulama ve yaklaşımları gerektiği biçimde değerlendirebilmelidir.

2 – E Standartlaşma

Forumda özel olarak çalışma yaşamıyla ilgili standartlaşma konusu ele alınmıştır.

Okul kütüphanesi ile ilgili standartlar hakkında bilgi eksikliği olduğu tespiti yapılmıştır. “Dünyada hangi standartlar vardır, bunların Türkiye’de uygulanabilirliği nedir?” soruları sorulmuş ve bu konuda yeterli bilgi sahibi olunmadığı belirtilmiştir.

Kütüphane alanı standartları, kitap ve öğrenci başına düşen kütüphaneci/görevli sayısı konularının ülkemiz için ortaya konulması gerekmektedir. Örneğin, 2001 yılında güncellenen “Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği”nde yer alan “belirli bir kitap sayısına ulaşan kütüphanelerde meslek eğitimi görmüş elemanların istihdam edilmesi” hususunun yaşama geçirilmesi gerekmektedir (Özellikle devlet okullarında ve bir kısım özel okullarda).

Dünyadaki ve çeşitli ülkelerdeki okul kütüphanesi standartları incelenerek Türkiye’ye özgü standartlar hazırlanması önerilmektedir. Hangi standartlara ihtiyacımız vardır? Bunların geliştirilerek politikalarımızla ilişkilendirilmesi gerekiyor.

2 – F Diğer

Gerçekleştirilen forumda, planlanan konu başlıkları dışında da görüşler ve katkılar ortaya konmuştur. Bu türden katkılar aşağıda yer almaktadır;

Kütüphanecilerin toplumsal sorumlulukları :

Bilgiyle ve eğitimle ilgili bir meslek grubu olarak bizlerin bir takım toplumsal sorumluluklarımız bulunmaktadır. Öncelikle yaptığımız işimizi doğru ve belli ahlaki

kurallara dayandırmak durumundayız. İş dünyasında “iş ahlakı” olarak ifade edilen uygulamaların her meslek gibi bizleri de kapsadığı unutulmamalıdır. İçinde yer aldığımız okuldaki öğrencilerimiz bizler için çok önemli. Onların gelişmelerine yaptığımız ve yapmak zorunda olduğumuz katkıları önemsemeliyiz.

Diğer yandan, ülkemizde okul kütüphaneleri konusunda bir bilinçlenme ve bilgilendirme sürecinin her düzeyde başlatılması ve meslektaşlarımızın bu süreçte aktif olarak katılması gerekmektedir. Özellikle öğrenci velileri ve ailelerin “okul seçimlerinde” kütüphane konusunun bir karar verme faktörü olması, kütüphane imajı açısından son derece önemlidir. Ailelerin çocuklarına okul seçerken, “Bu okulun iyi bir kütüphanesi var mı? Hizmetleri, kaynakları ve kütüphanecileri yeterli mi?” tarzındaki soruları sorduğu gün okul kütüphanelerinin önemli gelişmeler kaydedeceğini görmemiz gerekiyor. Bugünlerde bizlere düşen sorumluluk bu ve benzeri soruları sordurmak ve insanları bilgilendirmek olmalıdır.

Okul kütüphanelerinde görevli meslektaşlarımız öncelikle kendilerini hem içinde yer aldıkları okul ortamına hem de topluma kanıtlamak durumundalar. Bundan daha da önemlisi ise hepimizin mesleki özgüvenimizin güçlenmesi ve ortaya konulmasıdır. Bizlerin içinde bulunduğumuz okullarımıza ve toplumuza önemli katkılarımız olabilir. Bu konuda aktif ve istekli olunmalı, gerekli girişim ve mücadeleler yapılmalıdır. Bizleri diğer insanlardan farklı kılan niteliklerimizi (örneğin, bilgiye yakın olma, neyi nasıl bulabileceğimizi bilme vb.) anlamlı çaba ve projelere dönüştürebilmeliyiz. Mesleki sorunların çözümüne yönelik mesleki bir ilgi yaklaşımı her zaman gerekli olacaktır.

Yaşanan sorunların çözümünde ve okul kütüphaneciliğine yönelik yaratılacak proje ve çabalarda tüm meslektaşlarımızın yapacağı katkılar son derece değerli ve anlamlı olacaktır. Üretme çabası içinde olunması, çözümlere yönelik geliştirilen proje ve girişimlerin desteklenmesi ihtiyaç duyduğumuz dönüşümlerin yaşama geçirilmesinin ön koşuludur. Unutmayalım ki bilgi profesyoneli üstlendiği tarihsel görevi gereği nerede çalışıyor olursa olsun bir “aktivist” tir, öyle olmak zordur.